

roči dr. Jožefu Ulagi. Razkol med »starimi« in »mladimi« Slovenci je bil gotov. Naš »Slov. Gospodar« si je pa pri tem pridobil proste roke, s katerimi je odslej neusmiljeno pobijal načela piskavega liberalizma, naj jih je našel med Slovenci ali Nemci ali nemškutarji. Naš list je kmalu postal merodajno glasilo štajarskih Slovencev in pravi odsev Ulaginega čistega rodoljubja.

Ker si je pri vseh teh političnih borbah dr. Ulaga še v svoji profesorski službi nalagal od leta do leta več dela, bilo mu je skrbeti za drugačen delokrog, da mu duševne moči prehitro ne opešajo. Dne 7. febr. 1875 je dobil lepo nadžupnijo Konjice. Knezoškof Jakob Maksimilijan, ki so ga bili že 1863 imenovali konzistorijalnim svetovalcem, so ga sedaj postavili dekanom tej obširni dekanovini.

Tudi v Konjicah je imel pokojni dr. Ulaga mnogo skrbi, zlasti, ker si pri pičli profesorski plači onih dnij (630 gld. na leto) ni bil nič zdatnega prihranil. Zdaj še le je prav živo čutil butare ubogega slovenskega gospodarja. Komaj si je gospodarstvo uredil, baš ga je Gospodar vseh gospodarjev poklical na plačilo. Po dvanedevni boleznii je umrl dne 4. oktobra 1881 v 56. letu svoje dobe. Njegov grob pri Sv. Ani krije spomenik od belega marmorja, kakoršnega je bil par let poprej postavil na gomili svojih starišev pri Sv. Petru pod Sv. gorami. — Ravnokar zbira »križevska družba v Konjicah« glavnicu, da se založi večna sv. maša kot vedni spomin na nepozabljivega nadžupnika, g. dr. Jožefa Ulaga.

Dr. Lavoslav Gregorec.

Na prvi strani današnje številke vidite, dragi bralci, tudi podobe vlč. gospoda dr. L. Gregoreca, čegar ime je najtesneje sklenjeno z našim listom. Ker ta bivši urednik »Slov. Gospodarja« še živi in je toli skromen, da bi ga žalili, ko bi ga hvalili po zasluženju, zato zapišemo o njegovem življenju in delovanju samo nekaj priprostih vrstic.

Dr. Lavoslav Gregorec se je narodil dne 17. dec. 1839. leta v župniji Sv. Urbana pri Ptuj. Svoje gimnazijske in bogoslovske študije je izvrstno dovršil v Mariboru ter bil v mašnika posvečen dne 17. julija 1864. Tistega leta je prišel za kaplana dne 10. septembra v Zreče pri Konjicah, dne 2. maja 1865 v Marenberg, dne 1. maja 1866 pa k Sv. Rupertu v Slov. goricah, kjer je služboval do dne 30. septembra 1870.

Ker je bil že dne 12. marca 1868 postal na graškem vseučilišču doktor sv. pisma, poklicali so ga v jeseni 1870. leta pokojni knezoškof Jakob Maksimilijan v Maribor, v bogoslovje za profesorja novega zakona, kjer je to službo vestno opravljal do konca februarja 1885. Kot profesor je bil jako »blag in pri svojih slušateljih zelo priljubljen; saj pa je tudi večkrat zanimivo primerjal Kristusov čas s sedanjim časom.

V Mariboru pa ni samo svojih stanovskih dolžnostij natanko opravljal, ampak je svoje proste ure posvetil pisateljstvu in politiki. Spisal je več knjižic, med katerimi je najbolj znana »Mala apologetika«. Ko pa je koncem februarja 1875 dr. Jožef Ulaga šel za nadžupnika v Konjice, postal je g. dr. Gregorec urednik »Slov. Gospodarja«. Koliko je zanj storil in celo trpel, to je Slovencem širom naše domovine vse v živem spominu. Par let je bil tudi urednik lista »Südst. Post.«

Morda ni težavnejšega, pa tudi nevaležnejšega posla, kakor je posel slov. urednika. Navoljil se je tega tudi g. dr. L. Gregorec, zlasti ga je potrla, ker je vsled obtožbe nekega nemškutarskega učitelja bil v ječo obsojen. Prosil je torej začetkom leta 1885. za župnijo Novo cerkev pri Celju ter jo tudi dobil in postal ob enem kanonik strassburški dne 16. marca 1885. Tukaj

vneto skrbi za čast božjo, zveličanje duš in lepoto hiše božje, zato so ga mil. knezoškof imenovali lani administratorjem novocerkevške dekanije, letos dne 1. januarja dekanom in duhovnim svetovalcem.

Ali tudi kot župnik ni pozabil svojega milega naroda, in ta mu je izročil težavno državno poslanstvo. Ko je umrl leta 1888. župnik in državni poslanec Božidar Raič, izvolili so volilec ptujskega in ljutomerskega okraja dr. Gregoreca državnim poslancem, kar se je enaglasno zgodilo pred šestimi leti in se bo zgodilo tudi letos. Naj nam milostno nebo ohrani vlč. g. dr. Gregoreca, predsednika »Slovenskega društva«, zdravega in čvrstega, kakor je zdaj, še prav mnoga, mnoga leta v blagor sv. cerkve in naroda slovenskega!

„Katoliško tiskovno društvo“, lastnik „Slovenskega Gospodarja“.

Dne 12. aprila 1871 so ustanovili gospodje, ki so dobro poznali nevarnosti, ki žugajo naši veri in narodnosti, »Katol. tiskovno društvo v Mariboru«. Hoteli so v tem društvu zbirati dušne in materialne narodove moči, da se zopet rabijo narodu v prid, ljudstvo podučevati o svojih pravicah in dolžnostih po listih in drugih spisih, ter sposobne in nadarjene gospode vspodbujati na občekoristno delovanje. Pospoševati cerkvene, družabne in narodne koristi, je namen temu društvu.

V dosego tega namena je bilo društvu potrebno primerno glasilo. Zato se že v oklicu in razpisu ustanovnega zbora dne 6. februarja 1871 naglašajo, naj bi društvo pred vsem pridobilo že obstoječi politično-gospodarski list »Slovenski Gospodar«, ki se naj dobro uredovan po kolikor mogoče nizki ceni množtevilno med ljudstvom razširja. Zato se bere v društvenem zapisniku, da je odbor že v prvi seji dne 12. aprila 1871 sklenil, pogajati se takoj z g. dr. Prelogom o nakupu »Slov. Gospodarja«. V četrti odborovi seji pa dne 26. aprila 1871 sprejelo in potrdilo se je v načelu, kupiti »Slov. Gospodarja« pod pogoji, katere je stavil g. dr. Prelog. V isti odborovi seji spisala se je pogodba, po kateri je dobil g. dr. Prelog za list 1000 gld., in »Katol. tiskovno društvo« postalo lastnik »Slov. Gospodarja« z dnem 1. julija 1871.

Od te dobe je bilo »Katol. tiskovno društvu« za stran »Slov. Gospodarja« posebno dvojno na skrbi, namreč list bolj in bolj popolniti in ga po najnižji ceni med ljudstvom razširjati.

Da se prvo doseže, sklenilo se je v odborovi seji dne 2. decembra 1872, naj se »Slov. Gospodar« počeni od novega leta 1873 tiska na celi poli v novi in prijetnejši obliki. Vsled tega se je cena listu za vse prejemnike zvišala na 3 gld., le društveniki naj dobivajo list kakor poprej. Skrbelo pa je društvo tudi za spretne urednike, ki so v poljudni, a krepki besedi razpravljali časovna vprašanja in podučevali verno ljudstvo.

Vprašanje, kako znižati listu ceno, da se lažje razširja med ljudstvom, rodilo je misel, naj list izhaja samo trikrat na mesec, da časniški kolek odpade, in se letna naročnina zdatno zniža. Tako se je razpravljalo na tretjem obnem zboru dne 13. maja 1873 predlog g. Hermana: »Slov. Gospodar« naj izhaja odslej le trikrat na mesec, letna naročnina zniža se mu na 2 gld., preseli se v Gradec, a »Katol. tiskovno društvo« ostane tudi naprej lastnik lista. Ta predlog se je odklonil z obilno večino glasov, vsprejel pa nasprotni predlog g. predsednika Kosarja, dr. »Slov. Gospodar« ostane tudi za naprej tednik po ceni 3 gld. Isto vprašanje s pristavkom, naj četrti teden izhaja drug list, pretresalo se je tudi

v odborovi seji dne 2. oktobra 1891. Ali tudi odbor ni se mogel za to odločiti; znižal pa je v odborovi seji dne 2. novembra 1891 naročnino na 2:50 gld in obliko povečal, da je zdaj za eno stran več prostora kakor poprej.

Od dne do dne pridobiva si »Slov. Gospodar« novih prijateljev. Z veseljem biležimo, kar nam izkazujejo zapisniki, da naš list še ni nikdar štel toliko naročnikov kakor zdaj. Ali še vse lepših uspehov mu želimo.

Neizmernih zaslug si je pridobil tekom 30 let svojega obstanka za probujo naroda. Ne pretiramo, ako trdimo: Karkoli se je dobrega zasnovalo med našim ljudstvom, zmirom je pomagal, spodbujal, zagovarjal, branil ali bil celó začetnik »Slov. Gospodar«. Tako upamo in se trdno zanašamo, bode ostalo tudi v sedajšnjih nevarnih in težavnih časih. Vedno silneje stopa na dan tudi pri nas socijalno vprašanje. Ker pa je »Katol. tisk. društvu« namen, pospeševati tudi »družabne koristi«, naj nam bo v neizogibnem socijalnem boju, opiraje se na trdno podlago nesprenemljivih in zveličavnih resnic sv. katoliške vere, vodnik in prvoboritelj »Slov. Gospodar«.

Tajnik.

Šestindvajseta obletnica „katol. političnega“ društva v Konjicah.

Lanska »srebrna obletnica« se nam je bila za več tednov zavlekla vsled sv. misijona, a letos smo pa obhajali obletnico baš zadnjo nedeljo meseca januarja, kakor je bilo to društvo pred 26 leti ustanovljeno. — Prvomestnik, vč. g. nadžupnik Jernej Voh, se je spomnil viharnih časov, v katerih je naše društvo stopilo na pozorišče. Na tem se je vedno častno borilo in se bo borilo za vero, dom, cesarja. S trikratnim krepkim živio-klicem na svetlega cesarja sklene nagovor ter podeli besedo našemu državnemu poslancu, g. profesorju Fr. Robiču.

Zborovalci, ki so bili lepo okinčano sobano napolnili, so z radostnim ploskanjem pozdravili našega vrlega kandidata. Ta začne po vrsti razlagati najvažnejše postavbe, katere je sklenil državni zbor v zadnjih 6 letih. Poročilo je trajalo celo uro. Pred vsem nam je pojasnjeval bodoči osebni ali personalni davek, ki utegne nekaj bremen odvzeti kmetom in obrtnikom ter jih naložiti kapitalistom. Nato nam je razložil postavbo o pregledu zemljiškega katastra. Poslušalce je vidno zanimalo poročilo, posebno o novi domovinski postavi in njenih posledicah, kakor tudi mala postavba o živinski soli. Poročilo o slovenski gimnaziji celjski, katero nam hočejo nemški nacijonalci po vsej sili zadušiti, vzbudilo je veliko nevoljo nad onimi poslanci, ki so to zmešnjavo zakrivili. Zato se tudi nihče ni navduševal za »jugoslovanski klub«, ki nam bržčas nikoli ne bo toliko koristil, kolikor bivši Hohenwartov klub.

Ker se je volilcem zadovoljnost z našim dosedanjim državnim poslancem na licu brala, je g. prvomestnik prečital in utemeljil dve resoluciji. Prva izreka g. poslancu Robiču iskreno zahvalo za možato dosedanje zastopanje naših koristij in ga prosi, še za bodoče vsprejeti naš mandat; druga resolucija pa izreka priznanje vodstvu »Slov. društva« z nado, da bode kandidatom za bodoče volitve priporočevalo le takšne može, ki stojijo na stališču, označenem v zadnjem skupnem pastirskem listu avstrijskih škofov. — Obe resoluciji sta se vsprejeli soglasno.

Nato nastopi č. g. župnik Žičkar, deželni poslanec za brežiški okraj. Ta je pa z živimi bojami nam naslikal boj, katerega imajo naši poslanci v deželnem

zboru v Gradcu. Tudi je podal kratek obris krivih naukov socijalnih demokratov ter zbrane vspodbujal, da se gotovo udeležijo bodočih volitev za državni zbor. Končno je pojasnil način, po katerem se bode volilo v 5. kuriji.

Po predlogu g. dr. Rudolfa se je soglasno sklenilo, odposlati prošnjo do deželnega zbora, da našemu okraju polajša butaro, katero nam nalaga naša ozkotirna železnica. Doslej je naš okraj plačal že 20.000 gld. za odkup zemljišč za to železnico in nad 20.000 gld. obrestij za denar, ki se je v to železnico potepel, okraj je deželi še vedno 150.000 gld. dolžen, za katere mora 6.300 gld. na leto obresti plačevati. To je grozno!

Ker se je začelo že mračiti, so se ostale točke dnevnega reda ob kratkem zvršile. Po nasvetu č. g. Vida Janžekoviča, kaplana čadramskega, se je dosedanji društveni odbor po vskliku odobril še za 27. društveno leto. Naj shrani »Slov. Gospodar« v praznični obliki njihova imena, potem mu bomo pa tudi mi povedali, kako da smo se ga pri tem zborovanju spominjali. Prvomestnik ostane vč. g. Jernej Voh, nadžupnik in dekan, nja namestnik g. Janez Rudolf, kmet v Dobrnežu; tajnik č. g. Fric Kukovič, vikar konjiški; knjižničar g. dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah; blagajnik č. g. Alojzij Šoba, kaplan konjiški; blagajnikov namestnik g. Franc Napotnik, kmet na Tepanjskem vrhu, odborniki: gg. Jakob Klinec z Brega; Jurij Šibanc iz Konjiške vasi in Jurij Potnik, župan pri Sv. Kunigundi na Pohorju; namestniki: gg. Jože Podkubovšek iz Žiž, Franc Flis s Prihove, namesto rajnega Antona Kokolja pa vstopi Janez Bezget s Perovec.

Potem, ko je nekaj novih udov pristopilo društvu, da jih štejejo okoli 270, je g. prvomestnik nasvetoval sledečo resolucijo: »Društveni zapisniki pričujejo, da je naše društvo izreklo svoje priznanje »Slov. Gospodarju« že pred 25 leti, ko ga je uredoval še pokojni dr. Jože Ulaga, pa tudi pozneje, ko ga je uredoval državni poslanec g. dr. Lavoslav Gregorec, zato ono izreka zaslužen pohvalo tudi sedanjemu slavnemu uredništvu »Slov. Gosp.« ter želi listu dolgega življenja in obilnega uspeha«. Tudi ta sklep se je vsprejel soglasno.

Končno se je g. prvomestnik spomnil sv. očeta papeža Leona XIII., ki bodo v kratkih dneh nastopili dvajseto leto vladanja sv. katol. cerkve. Zato se je sklenilo, poprositi našega mil. knezoškofa, da naznanijo sv. očetu čutila najgloblje udanosti in neomahljive zvestobe našega društva do sv. stolice. Ta sklep se je pa vsprejel še s posebnim navdušenjem. — S trikratnim živio-klicem na sv. očeta se je potem zaključil zbor, ki se sme najsijajnejšim našega društva prištevati.

Konjičan.

Cerkvene zadeve.

Občna družba krščanskih družin.

Tretjo nedeljo po sv. Treh kraljih se obhaja praznik svete družine nazareške, ki je za vsako hišo velikega pomena, zlasti dandanes. Živimo v nevarnem času; bati se je bodočnosti; hudi udarci nas zadevajo, še hujši viharji nam pretijo zaradi brezvernosti in brezbožnosti onih, ki hočejo razrušiti sedanji red. Seveda v tem se motijo; oni niso na pravem sledu; daleč so zašli, skrajni čas je, da se poprimemo kake zdatne pomoči v rešenje perečega družabnega vprašanja.

Kot sredstvo so podali globokoumni sv. oče Leon XIII. vsemu svetu prav družbinsko bratovščino — »družbo krščanskih družin na čast sv. družini nazareški«